

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-146/13

**Βασίλειο της Ισπανίας
κατά
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
και
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

«Προσφυγή ακυρώσεως — Θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας — Ενιαίο καθεστώς προστασίας ευρεσιτεχνιών — Κανονισμός (ΕΕ) 1257/2012 — Άρθρο 118, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ — Νομική βάση — Άρθρο 291 ΣΛΕΕ — Ανάθεση εξουσιών σε όργανα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Αρχές της αυτοτέλειας και της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 5ης Μαΐου 2015

1. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Βιομηχανική και εμπορική ιδιοκτησία — Δικαίωμα ευρεσιτεχνίας — Ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας με ενιαία ισχύ — Κανονισμός 1257/2012 για τον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής του ενιαίου καθεστώτος — Αντικείμενο

(Κανονισμός 1257/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 1 § 2 και 2, στοιχεία β' και γ')

2. Πράξεις των οργάνων — Επιλογή της νομικής βάσεως — Κριτήρια — Κανονισμός 1257/2012 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών — Έκδοση του κανονισμού με νομική βάση το άρθρο 118, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ — Επιτρέπεται

(Άρθρα 4 ΣΛΕΕ και 118, εδ. 1, ΣΛΕΕ· κανονισμός 1257/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου)

3. Προσφυγή ακυρώσεως — Λόγοι — Κατάχρηση εξουσίας — Έννοια

(Άρθρο 263 ΣΛΕΕ)

4. Πράξεις των οργάνων — Κανονισμοί — Εκτέλεση από τα κράτη μέλη — Υποχρέωση εφαρμογής των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης — Έννοια — Καθορισμός από τον κανονισμό 1257/2012 του ύψους των ετήσιων τελών για τα ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας ώστε το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας να έχει τη δυνατότητα να εκπληρώνει τα καθήκοντα που του αναθέτουν τα κράτη μέλη που μετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας με ενιαία ισχύ — Εμπίπτει — Παράβαση του άρθρου 291 ΣΛΕΕ λόγω της αναθέσεως εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στα εν λόγω κράτη μέλη και όχι στην Επιτροπή ή το Συμβούλιο — Δεν συντρέχει

(Άρθρο 291 §§ 1 και 2 ΣΛΕΕ· κανονισμός 1257/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 9 § 1, στοιχείο ε', και 2)

5. *Θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άσκηση των αρμοδιοτήτων — Ανάθεση — Ανάθεση της ασκήσεως αρμοδιοτήτων στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ή στα κράτη μέλη που μετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία για το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας με ενιαία ισχύ — Δεν υφίσταται*

(Κανονισμός 1257/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου)

6. *Προσφυγή ακυρώσεως — Αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης — Έλεγχος της νομιμότητας διεθνούς συμφωνίας ή εθνικής πράξεως — Δεν εμπίπτει*

(Άρθρο 263 ΣΛΕΕ)

7. *Πράξεις των οργάνων — Κανονισμοί — Απευθείας εφαρμογή — Αναγνώριση εκτελεστικής αρμοδιότητας σε κράτη μέλη — Επιτρέπεται*

(Άρθρο 288, εδ. 2, ΣΛΕΕ· κανονισμός 1257/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου)

1. Ο κανονισμός 1257/2012, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, ουδόλως έχει ως σκοπό να ρυθμίσει, έστω εν μέρει, τις προϋποθέσεις χορηγήσεως των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, τις οποίες δεν διέπει το δίκαιο της Ένωσης αλλά αποκλειστικά η Σύμβαση για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και δεν «ενσωματώνει» στο δίκαιο της Ένωσης την προβλεπόμενη στην εν λόγω Σύμβαση διαδικασία χορηγήσεως των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Αντιθέτως, από τον χαρακτηρισμό του προσβαλλόμενου κανονισμού ως «ειδική[ς] συμφωνία[ς] κατά την έννοια του άρθρου 142 της [Σ]ύμβασης για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» που περιέχεται στο άρθρο του 1, παράγραφος 2, προκύπτει κατά λογική αναγκαιότητα ότι ο εν λόγω κανονισμός περιορίζεται, αφενός, στον καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει προηγουμένως χορηγήσει το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της εν λόγω Συμβάσεως μπορεί, κατόπιν αιτήσεως του δικαιούχου του, να αποκτήσει ενιαία ισχύ και, αφετέρου, στον καθορισμό της ενιαίας αυτής ισχύος

(βλ. σκέψεις 30, 31)

2. Η επιλογή της νομικής βάσεως μιας πράξεως της Ένωσης πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά στοιχεία δεκτικά δικαστικού ελέγχου, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται, ιδίως, ο σκοπός και το περιεχόμενο της πράξεως αυτής.

Σκοπός του κανονισμού 1257/2012, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, ο οποίος έχει ως βάση το άρθρο 118, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, είναι η δημιουργία ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, οι δε διατάξεις του εκφράζουν τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης για εξασφάλιση ενιαίας προστασίας στο έδαφος των συμμετεχόντων κρατών μελών. Ως εκ τούτου, το ενιαίο καθεστώς προστασίας των ευρεσιτεχνιών που θεσπίζει ο προσβαλλόμενος κανονισμός δύναται να αποτρέψει τις αποκλίσεις μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών ως προς την παρεχόμενη από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστασία και, άρα, επιδιώκει ενιαία προστασία κατά την έννοια του άρθρου 118, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, η ως άνω διάταξη αποτελεί την προσήκουσα νομική βάση για την έκδοση του κανονισμού 1257/2012.

Ως προς το σημείο αυτό, το εν λόγω άρθρο 118, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, παρέχει στον νομοθέτη της Ένωσης την εξουσία να θεσπίζει μέτρα για την εξασφάλιση ενιαίας προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο εσωτερικό της Ένωσης. Στη διάταξη αυτή, η οποία προστέθηκε στη Συνθήκη ΛΕΕ με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, γίνεται συγκεκριμένη μνεία της εγκαθιδρύσεως και

λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, η οποία εμπίπτει σε τομέα συντρεχουσών αρμοδιοτήτων της Ένωσης κατά το άρθρο 4 ΣΛΕΕ. Εξάλλου, όσον αφορά τη φράση «στο εσωτερικό της Ένωσης» που περιέχεται στη διάταξη αυτή, εφόσον η απονεμόμενη με το άρθρο αυτό αρμοδιότητα ασκείται στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας, ο θεσπιζόμενος κατ' αυτόν τον τρόπο ευρωπαϊκός τίτλος διανοητικής ιδιοκτησίας και η ενιαία προστασία που παρέχει δεν ισχύουν στο σύνολο της Ένωσης αλλά αποκλειστικά στο έδαφος των συμμετεχόντων κρατών μελών.

(βλ. σκέψεις 39-41, 43, 44, 51, 52)

3. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 56)

4. Αποτελεί εφαρμογή νομικά δεσμευτικής πράξεως της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 291, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ο καθορισμός του ύψους των ετήσιων τελών για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και της κατανομής τους, που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1257/2012, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών. Ειδικότερα, το ποσό των εν λόγω τελών πρέπει να καλύπτει οπωσδήποτε τις δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας για την εκπλήρωση των συμπληρωματικών καθηκόντων που του αναθέτουν κατά την έννοια του άρθρου 143 της Συμβάσεως για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Τα καθήκοντα αυτά όμως είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με την εφαρμογή του ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, το οποίο θεσπίζει ο κανονισμός 1257/2012.

Εξάλλου, δεν μπορεί να υποστηριχθεί βασίμως ότι θα ήταν αναγκαίες ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1257/2012, οπότε η ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα αποτελούσε παράβαση του άρθρου 291, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, μολονότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη αναθέτουν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας την είσπραξη και τη διαχείριση των τελών ανανέωσης για τα ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εντούτοις από καμία διάταξη του κανονισμού αυτού δεν προκύπτει ότι το ύψος των τελών αυτών ανανεώσεως πρέπει να είναι το ίδιο για όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Κατά τα λοιπά, από τον χαρακτηρισμό του κανονισμού 1257/2012 ως ειδικής συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 142 της Συμβάσεως για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και το γεγονός ότι ο καθορισμός του ύψους των τελών ανανεώσεως και της κατανομής τους εναπόκειται στην ειδική επιτροπή του διοικητικού συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας προκύπτει κατά λογική αναγκαιότητα ότι τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού οφείλουν κατ' ανάγκην να τα λάβουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και όχι η Επιτροπή ή το Συμβούλιο, δεδομένου ότι η Ένωση, σε αντίθεση με τα κράτη μέλη της, δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στην εν λόγω Σύμβαση.

(βλ. σκέψεις 73-75, 78, 81-83)

5. Εφόσον ο νομοθέτης της Ένωσης δεν ανέθεσε στα κράτη μέλη που μετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών ή στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας δικές του βάσει του δικαίου της Ένωσης εκτελεστικές αρμοδιότητες, δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι αρχές που προκύπτουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά την ανάθεση διακριτικής εξουσίας.

(βλ. σκέψεις 84, 87)

6. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 101, 102)

7. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ άμεση ισχύς των κανονισμών επιβάλλει η έναρξη της ισχύος τους και η εφαρμογή τους υπέρ ή σε βάρος υποκειμένων δικαίου να μην εξαρτάται από κανένα μέτρο μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, εκτός αν ο συγκεκριμένος κανονισμός αναθέτει στα κράτη μέλη τη λήψη των νομοθετικών, κανονιστικών, διοικητικών και οικονομικών μέτρων που είναι αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού.

Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του κανονισμού 1257/2012, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, όπου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων του ως άνω κανονισμού, ο ίδιος ο νομοθέτης της Ένωσης ανέθεσε στα κράτη μέλη, αφενός, τη θέσπιση διαφόρων μέτρων στο νομικό πλαίσιο που ορίζει η Σύμβαση για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και, αφετέρου, την ίδρυση του Ενιαίου Δικαστηρίου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, το οποίο, όπως υπενθυμίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 24 και 25 του εν λόγω κανονισμού, έχει καθοριστική σημασία για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας, της συνοχής της νομολογίας και, κατά συνέπεια, της ασφάλειας δικαίου, καθώς και οικονομικά συμφέρουσας λύσεως για τους δικαιούχους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

(βλ. σκέψεις 105, 106)